

ЯКІСТЬ СПІЛЬНИХ ПРОГРАМ У ЄС

Ставицький А.В.
Голова команди Національних
експертів з реформування вищої
освіти України в рамках
Болонського процесу, к.е.н, доц.
Київський національний
університет
імені Тараса Шевченка

СПІЛЬНІ ПРОГРАМИ

- є дієвим інструментом інтернаціоналізації закладів вищої освіти, оскільки сприяють розвитку мобільності студентів, викладачів та адміністративного персоналу;
- сприяють створенню стратегічних партнерств,
- сприяють вивченню іноземних мов.

ПРОГРАМИ СПІЛЬНОГО ДИПЛОМУ ТА ПРОГРАМИ ПОДВІЙНОГО ДИПЛОМУ

Для програми спільного диплому необхідно розробити спільний навчальний план для декількох університетів.

В той же час, для програм подвійного диплому ця вимога не є обов'язковою, достатня лише домовленість між ЗВО про визнання результатів навчання.

Але європейські колеги відносяться до такого визначення теж досить «гнучко».

НАЙВАЖЛИВІШІ ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТА ПІДТРИМКИ ПРОГРАМ

- Інтеграція навчальних планів,
- можливості акредитації програм на національному чи міжнародному рівнях,
- підтримка фінансової стійкості програми,
- дотримання мови викладання.

ФІНАНСУВАННЯ

Найчастіше фінансування програм здійснюється за рахунок

- програми Еразмус Мундус (47%),
- коштів самого університету (29,5%),
- за рахунок оплати навчання студентами (23,5%).

При цьому слід відзначити, що абсолютна більшість програм, які отримували фінансування Еразмус Мундус на три роки, закривалися практично одразу після припинення такого фінансування.

НЕОБХІДНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ

У ЄС спостерігається значне зменшення кількості майбутніх студентів через демографічні проблеми у країні.

Зокрема, через 10-15 років слід очікувати зменшення приблизно на 25% тих, хто готовий поступати до ЗВО.

Виникає проблема занадто великих потужностей університету.

ДОСВІД РОБОТИ

Однак практика засвідчила, що більшість програм відкрита на національному рівні. Зокрема, в університеті міста Коїмбра (Португалія)

- на бакалаврському рівні працює 5 програм, з яких 4 – загальнонаціональні,
- на магістерському – 15 програм (14 з них - з вітчизняними університетами),
- на рівні PhD – 3 (всі з вітчизняними університетами).

ЯКІСТЬ ОСВІТИ

Для гарантування високої якості освіти в університеті Коїмбри (Португалія) розроблені «Методичні рекомендації до управління спільними програми» та «Методичні вказівки для оцінки якості», що включають 13 пунктів.

В них детально розписуються функціональні обов'язки кожного працівника, студента, процеси оцінки програм, курсів, процеси їх модернізації та закриття.

Основний принцип для кожної складової характеризується циклічним правилом: «плануй – дій – перевіряй – виконуй».

ПОРТУГАЛІЯ

Створення чисельних спільних програм з близькою за ментальністю Бразилією, студенти якої зацікавлені в отриманні європейського диплома. Уряд Бразилії фінансує стипендії бразильським студентам на рівні 115-200 осіб на рік.

Розробка спільної програми з університетами Барселони, Болоньї та Валенсії. Студенти, які поступили на програму до університетів Болоньї та Валенсії, навчаються англійською мовою, до університету Коїмбри – португальською та англійською, до університету Барселони – іспанською та англійською. У кінці навчання видається диплом закладу, де студент закінчив навчання, від імені всіх учасників програми.

ВІРМЕНІЯ

Близько 80% університетів мають спільні програми, з них абсолютна більшість (87%) – на магістерському рівні, 10% - на рівні PhD, та лише 3% - на бакалаврському рівні. Цікавим є факт, що більше 83% були створені «з нуля», а решта була відкрита в рамках вже існуючих програм. Абсолютна більшість програм (близько 70%) видають подвійні дипломи.

Незважаючи на це, університети постійно стикаються з проблемами: нестачею нормативного забезпечення на державному рівні, наявністю достатнього фінансування, різницею у навчальних планах навіть в рамках однієї програми, визнанням ECTS кредитів, комунікацією з партнерами та студентами.

КИРГИЗСТАН

Консорціум технічних університетів з Вірменії, РФ, Казахстану та Білорусі. У рамках консорціуму студенти мають можливість навчатися за схемами 2+2 на бакалавраті та 1+1 у магістратурі.

ГРУЗІЯ

У Грузії закон про вищу освіту створює правову основу для впровадження спільних академічних програм та визнання кваліфікації, наданої після їх завершення.

Відповідно до закону, спільний академічний диплом є кваліфікацією, яка спільно надається особі ЗВО, визнаними в грузинському та/або іноземному законодавстві, внаслідок закінчення нею спільної освітньої програми конкретного освітнього рівня.

Це дало змогу відкрити 58 спільних програм, з яких 44 надають спільний ступінь. Переважна більшість програм (близько 73%) здійснюється на бакалаврському рівні, близько чверті – на магістерському.

УКРАЇНА

Магістерська програма подвійного диплому MBA «Бізнес-інформатика» між Харківським національним економічним університетом імені Семена Кузнеця та університетом Ліон-2 ім. Люм'єра, Франція, яка діє з 2005 року.

За роки існування програми підготовлено більше 200 фахівців.

Студенти, які успішно закінчили програму, одержують два дипломи: магістра MBA «Бізнес-інформатика» державного зразка України та магістра за фахом «Інформатика прийняття рішень і статистика» Університету Ліон 2 ім. Люм'єра, Франція.

ВИСНОВКИ

- Розвиток лідерського потенціалу університету.
- Налагодження співпраці з бізнесом та асоціаціями роботодавців
- Доцільність розробки університетом посібника по управлінню спільними програмами
- Необхідність розповсюдження кращого досвіду і практик реалізації спільних програм.
- Ефективність менеджменту спільної програми
- Організація комітету спільної програми
- Оцінка якості програми
- Оцінка доцільності програм

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Координатор ECTS Київського
національного університету імені
Тараса Шевченка

Голова Національної команди
експертів із реформування вищої
освіти України

к.е.н., доц. А.В. Ставицький
a.stavytskyy@gmail.com